

מסורת הש"ס

(א) [נ"ק: סה: ע"ש סט: צ"מ: ו. פ"ז סה. תמורה ט. כט: ערכין ה' כג.] (ב) [נ"ל: דמקן, (א) [נקמן קמא], (ד) [נ"ה: ו. (ה) [נעלי: ט.]] (ו) [נ"ל: והתקן, (ו) מגילה ט. ר"ה ו. קיעין פ"א מ"ה, (ח) ערכין כ:.

תורה אור השלם

1. והבניא והביא או חלם הקלום הווא יקום כי דבר קרה על יי אלהים המוציא אתכם מארץ מצרים והפך מבית עבדים לתהייה מן הדרך אשר צוה יי אלהים ללכת בה ובעת ה' עת מקרבך: דברים יג: 2. כי יקרא קן צפור לפקד בדרך בכל עץ או על הארץ אפרוחים או ביצים והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים לא תחך והאם על הקנים: דברים כב: 3. ואיש כי יקדש את ביתו קדש ליי והעריכו הכהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אותו הכהן בן יקום: ויקרא כו יד: 4. קדור מזמור ליי הארץ ומלואה תבל וישבי בה: תהלים כד א: 5. וחשב לו הכהן את מכסת הערך עד שנת היבל ונתן את הערך ביום ההוא קדש ליי: ויקרא כג כג

גליון הש"ס

נב' הא מקמי דשמייה. לעיל דף לט ע"א: רש"י ד"ה דמחבר הקרבה וכו' לחבאו לקורה. ע"י מעלה דף יט ע"א כנשי ד"ה עד שלא וע"י לעיל דף כג ע"ש מוס' ד"ה והביא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג
(א) רש"י ד"ה איחייב ליה וכי' שום מילה מינייהו. כאל' דמח"כ מה"ד דמחל וכו':

מוסף רש"י

פטור מלשלח. דכיון דנעל את הצינים הוא ליה קן מוזמן (דקטן קמא). נדר האומר הרי עלי עולה. ולאחר זמן הפרישה חייב באחריותה. נדרה האומר הרי זו ולא קבלה עליי (מגילה ח.). ונפל הבית. קודם שהחזיק בו גוצר (ערכין כ:).

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

בר קטנא הוא. ומהיכן נמלט: וזעזע רע. מזה על כל הפועל בחייו מיתה להציאן לנ"ד כדי לצער רשעים מירשאל: מי מייחייב אפילו כשהוא חולין: אלא דחזא קו צעלמא. במקום שאין קניו לו והצינים אינן שלו דהא כל מקום שהצינים שלו אפילו ע"י זכית

בר קטלא הוא אלא דלא גמר דיניה ובעי לאתוייה לבי דינא וקיומי ביה ובערת הרע מקרבך הני מוקדשין היכי דמי אילימא דהוה ליה קן בתוך ביתו ואקדשיה מי מייחייב? כי יקרא קן צפור פרט למוזמן אלא דחזא קו בעלמא ואקדשיה ומי קדוש? איש כי יקדש את ביתו קדש אמר רחמנא (א) מה ביתו ברשותו אף כל ברשותו אלא דאגבהינהו לאפרוחים ואקדשינהו והדר הדיניהו האי אפילו בחולין נמי לא מייחייב (ב) דתנא (ג) נטל את הבנים והחזירן לקן ואח"כ חזרה האם עליהן פטור מלשלח אלא דאגבהינהו לאם ואקדשה והדרה מעיקרא

איחייב ליה בשילוח מקמי דאקדשה דתניא ר' יוחנן בן יוסף אומר הקדיש חיה ואח"כ שחטה פטור מלכסות שחטה ואח"כ הקדישה חייב לכסות שכבר נתחייב בכסוי קודם שיבא לידי הקדש רב אמר במקדש פירות שובכו ומדרו ושמואל אמר במקדש תרנגולתו לבדק הבית בשלמא שמואל לא אמר כרב דקא מוקים לה בקדשי בדק הבית אלא רב מאי טעמא לא אמר כשמואל אמר לך רב דוקא קפטרי משילוח כגון פירות שובכו דקדשי מזבח נינהו דכיון דקדשי קדושת תגוף לא פקעה קדושתיהו מינייהו אבל במקדש תרנגולתו לבדק הבית דלאו קדשי מזבח דקדושת דמים בעלמא הוא כיון דמרדה פקעה קדושתיהו וחייבת בשילוח ושמואל אמר (א) כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב (ב) לה' הארץ ומלואה וכן אמר ר' יוחנן במקדש תרנגולתו לבדק הבית ומרדה אמר ליה רבי שמעון בן לקיש וכיון שמרדה פקעה ליה קדושתה אמר ליה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב (ב) לה' הארץ ומלואה ורמי דר' שמעון בן לקיש אדר"ש בן לקיש (א) הארץ ומלואה ורמי דר' יוחנן אדר' יוחנן ורמי דר' נאבדו רבי יוחנן אמר חייב באחריותו עד שיבואו לידי גוצר וריש לקיש אמר כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב (ב) לה' הארץ ומלואה קשיא דריש לקיש אדריש לקיש קשיא דר' יוחנן אדר' יוחנן דריש לקיש אדריש לקיש לא קשיא (א) הא מקמי דשמייה מר' יוחנן רביה הא לבתר דשמייה מר' יוחנן רביה אלא דר' יוחנן אדר' יוחנן קשיא דר' יוחנן אדר' יוחנן נמי לא קשיא הא דאמר עלי הא דאמר הרי זו מכלל דר"ש בן לקיש אע"ג דאמר עלי לא מחייב (א) והתניא (א) איזוהו נדר ואיזו היא נדבה נדר האומר הרי עלי עולה נדבה האומר הרי זו עולה נדבה בין נדר לנדבה נדר מתה או נגנבה או שאבדה חייב באחריותה נדבה מתה או נגנבה או שאבדה אינו חייב באחריותה אמר לך ריש לקיש הני מילי קדשי מזבח דמחוסר הקרבה אבל קדשי בדק הבית דלאו מחוסר הקרבה אע"ג דאמר עלי לא מחייב (א) והתנן האומר שור זה עולה בית זה קרבן מת השור נפל הבית אינו חייב באחריותו שור זה עלי עולה בית זה עלי קרבן מת השור נפל הבית חייב לשלם ה"מ היכא דמת השור ונפל הבית חייב לשלם דליתנהו אבל היכא דאיתנהו כל היכא דאיתיה בבי גזא דרחמנא איתיה דכתיב (ב) לה' הארץ ומלואה אמר רב המנונא הכל מודים בערכין אע"ג דאמר עלי לא מחייב מאי טעמא דלא מיתמר ליה בלא עלי היכי לימא לימא ערכי אמאן לימא ערך פלוני אמאן מתקף לה רבא לימא הריני בערכי הריני בערך פלוני ועוד תניא רבי נתן אומר (א) ונתן את הערך בעשרות והוא קדש לה' מה תלמוד לומר לפי שמצינו בהקדשות ומעשרות שמתחללין על מעות שבחולין נגנבו או שאבדו אינן חייבין באחריותן יכול

אע"ג דאמר זה כיון דקאמר עלי עלי להציאן קאמר וכן צדק לצדק הצית למוכרו להציא דמיו ליד גוצר: אבל היכא דאיתנהו. כגון מעות שאבדו צי גזא דרחמנא איתנהו ואם הוציאן הגנב הוא מעל ועליו לשלמן להקדש: בערכין. האומר ערכי עלי והפריש ערכו: דלא מיתמר ליה בלא עלי. דלא אפשר למימר הרי זה בלשון ערך דהא עדיין לא קבל חובת ערך עליו: דאי נימא ערכי. ולא עלי אמאן רמי האי נדר לשלומי: אם אמר ערך פלוני. ולא אמר עלי אמאן רמי: ועוד סינא. דחייב באחריותו: ונתן את הערך. צפודה שדה מקנה מן ההקדש כתיב וחשב לו הכהן את מכסת הערך עד שנת היובל ונתן את הערך הו"ל למכנת ונתן אותו או ונתנו מה ת"ל הערך ש"מ אערכין קמהדר: לפי שמצינו בהקדשות ומעשר שני שכן מסתללין על המעות. כשהפריש פדיון ואבד אינו חייב באחריותו דהא כתיב ויסוף חמישית כסף ערך עלי ויהי לו (ויקרא טז) ולא כתיב ציה גמיה אלא מהפרישו ואמר הרי זה מחולל על זה נקרא ערך להקדיש דמיו ויאל לחולין ההקדש: יכול

קלמ'

כיון דמרדו פקעה קדושתיהו. שמעין מהכא דלוחים ומתנגלים של חולין שמרדו צבעיהם והלכו להן הוה הפקר והמחזיק בהן וזה דהא הכא היינו טעמא כיון דמרדו הוה הפקר ויציין בשלות: דוקא מת ונפל דליתנהו. לאו דוקא נקט מת דהא שור אפילו נגנב או נאבד נמי חייב באחריותו

שהוא קדשי המנונא ולרבי יוחנן נפל נמי לאו דוקא: לפי שמצינו בהקדשות ומעשר שני ב'. תימה בלמה הקדש מיידי אי דלמנא הרי זה מאי איריא דנקט לאחר שנתחללו אפילו הקדש עצמו נגנב או נאבד אין חייב באחריותו אלא על כרחיך דלמנא עלי אף על גב דזהקדש גופיה חייב באחריותו כיון שנתחלל אינו חייב באחריות המעות ואם כן מה קאמר יכול אף זה כן היאך דומה ערך להקדש שנתחלל: שסו

הוא קדשי המנונא ולרבי יוחנן נפל נמי לאו דוקא: לפי שמצינו בהקדשות ומעשר שני ב'. תימה בלמה הקדש מיידי אי דלמנא הרי זה מאי איריא דנקט לאחר שנתחללו אפילו הקדש עצמו נגנב או נאבד אין חייב באחריותו אלא על כרחיך דלמנא עלי אף על גב דזהקדש גופיה חייב באחריותו כיון שנתחלל אינו חייב באחריות המעות ואם כן מה קאמר יכול אף זה כן היאך דומה ערך להקדש שנתחלל: שסו

אע"ג דאמר זה כיון דקאמר עלי עלי להציאן קאמר וכן צדק לצדק הצית למוכרו להציא דמיו ליד גוצר: אבל היכא דאיתנהו. כגון מעות שאבדו צי גזא דרחמנא איתנהו ואם הוציאן הגנב הוא מעל ועליו לשלמן להקדש: בערכין. האומר ערכי עלי והפריש ערכו: דלא מיתמר ליה בלא עלי. דלא אפשר למימר הרי זה בלשון ערך דהא עדיין לא קבל חובת ערך עליו: דאי נימא ערכי. ולא עלי אמאן רמי האי נדר לשלומי: אם אמר ערך פלוני. ולא אמר עלי אמאן רמי: ועוד סינא. דחייב באחריותו: ונתן את הערך. צפודה שדה מקנה מן ההקדש כתיב וחשב לו הכהן את מכסת הערך עד שנת היובל ונתן את הערך הו"ל למכנת ונתן אותו או ונתנו מה ת"ל הערך ש"מ אערכין קמהדר: לפי שמצינו בהקדשות ומעשר שני שכן מסתללין על המעות. כשהפריש פדיון ואבד אינו חייב באחריותו דהא כתיב ויסוף חמישית כסף ערך עלי ויהי לו (ויקרא טז) ולא כתיב ציה גמיה אלא מהפרישו ואמר הרי זה מחולל על זה נקרא ערך להקדיש דמיו ויאל לחולין ההקדש: יכול

עין משפט
נר מצוה

א נא מ"י פ"ז מהלכות ערכין ה' כג: ב מ"י פ"ז מהל' שמיטה הלכה ז סמג עשין סה טו"ע י"ד סי' רל"ב סעיף ה: ג מ"י פ"ד שם ה' ג: ד מ"י פ"ד מהל' מעשה קרנות ה' ד: ה מ"י שם הלכה ה: יא ו מ"י שם הלכה ו וע"ש בדלמנא דמיו זה עלי:

שיטה מקובצת

אל דאיתמור מנה זה לבדק הבית. נ"ב ע"י תוס' ערכין דף כ ע"ב: